

Lakossági Fórum Rácalmás, 2004. június 23.

Pálhalma Biogázüzem Projekt bemutató:

A bemutatóra a Rácalmási Művelődési Ház és Könyvtárban került sor. Kezdetre 10 óra, befejezés: 13 óra. 116 meghívottból 67 fő jelent meg. Minden meghívotti kör képviseltette magát: főhatóságok, régió, megye, regionális szakmai hatóságok, természetvédelem, civil szervezetek, a térség önkormányzatai, a lakosok. A regionális írott és elektronikus sajtó nagy figyelmet fordított a rendezvényre.

A projektbemutató két részből állt:

1. A gondolattól a megvalósításig vezető út bemutatása: a biogázüzem, mint hozzájárulás a klímavédelemhez és környezettudatos mezőgazdasági tevékenység megteremtéséhez
2. A résztvevők hozzászólásai

A főszereplők:

Csanády Lili szakértő-moderátor

A Fórum:

Projekt-team:

Pálhalma Agrospeciál Kft

Kovács Tamás bv. ezredes, ügyvezető igazgató – projektvezető

Hetyei Gábor vb. Alezredes, helyettes ügyvezető igazgató – pénzügyi tervezés

Szárszó Tibor projektmanager

KWI Consultans és Engineers GmbH

Manfred Stockmayer ügyvezető igazgató – projektvezető

Martin Hammer JI szakértő

Georg Lindner szakértő- biogázüzem műszaki tervezés

Werner Hofbauer szakértő-biogázüzem műszaki tervezés

Csanády & Partnerei Tanácsadó Kft

Wolfgang Lehner ügyvezető igazgató –szakértő

Csanády Lili ügyvezető igazgató – szakértő

Az Igazságügyi Minisztérium, mint tulajdonos részéről:

Dr. Sátha György osztályvezető – projektkoordinátor

Schrick István

A házigazda:

Schrick István polgármester – Rácalmás Nagyközség

Beszédében elmondta, hogy Rácalmás a földrajzi helyzetéből adódóan egyrészt egy gyönyörű fekvésű, a tájba illeszkedő település volt mindig, ugyanakkor a nagy iparvárosi közelség is nyomokat hagyott a településen és környezeten. Egyre tudatosabban foglalkoznak a tájrendezéssel, tájapolással és az épített környezetnek a táji adottságokhoz igazításával.

Elkészült a község teljes körű infrastruktúrája, a településhez tartozó dunai Nagysziget, ma már természetvédelmi terület, felszámolták az illegális hulladéklerakót, a helyén patakkal, tóval és pihenő övezettel.

A Makovecz tanítványok kezényoma látható az új épületeken és köztéri berendezéseken és folyamatosan megújulnak a régi, patinás épületek, mint a tanácskozásnak otthont adó egykori kúria épület is. Szándékuk egy öko turisztikai régió megteremtése.

Ezért is megtiszteltetés és öröm számára azt a szakmai tanácskozást

polgármester

megnyitni, amely a környezet és klímavédelem jegyében, egy olyan projekt bemutatását szolgálja, amely egészében és részleteiben is a legkényesebb környezeti követelményeknek eleget akar tenni. Ő, mint építési hatóság, minden segítséget megad, a projekt megvalósításához és sikeres tanácskozást kíván.

Kovács Tamás ügyvezető igazgató

A projekt tulajdonos:

Kovács Tamás

Felvázolta a gondolat születésétől, a projekt kidolgozásáig vezető utat. A vezérfonal a projekthez a Magyar Köztársaság alkotmányában lefektetett alapjog: amely az összes élőlényre vonatkozik:

70/D. § (1) „A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.”

Összefoglalta a Kiotói jegyzőkönyvből ránk háruló kötelezettségeket és felvázolta a JI eljárás, mint Rugalmas Mechanizmus eszköz lényegét a biogázüzemmel kapcsolatban.

Adatokkal és képekkel illusztrálva figyelmeztetett a globális klímaváltozás veszélyeire, összefüggésben a magyarországi energiaellátással.

Legfontosabb feladatok és célok, eredmények:

A projekt elérendő céljai:

- Fenntartható növekedés biztosítása
- A „jó mezőgazdasági gyakorlat” magyar megoldásainak bevezetése, az EU támogatási prioritások szerint
- Környezet-, és természetvédelmi feladatok megoldása
- A mezőgazdasági hulladék kezelése helyett anyagáramlás-gazdálkodás bevezetése
- A mezőgazdasági tevékenység modernizációja, a vállalati energiamérleg racionalizálása
- A magyar büntetés-végrehajtás jövőképes és fenntartható foglalkoztatási feladatainak biztosítása a Pálhalmi Agrospeciál Kft.-ben

A beruházás előnyei:

- A biogáz újratermelő, azaz megújuló energiaforrás
- Decentrálisan előállítható, hozzájárul a nemzeti zöldenergia termeléshez
- A szükségletekhez igazítható és szezonálisan függetleníthető áram-, és hőenergiát biztosít
- Javítja a mezőgazdasági jövedelmeket és ezzel regionális többletértéket képez –GDP-
- A biogáz termelés csökkenti a CO₂ és metángáz-kibocsátást
- Tőke és technológiai innováció áramlik az országba
- Új munkahelyek teremődnek
- A környezetbarát szerves trágya visszajuttatható a mezőgazdasági termelésbe

Finanszírozási források, amely 4 fő forrásból tevődik össze:

1. saját forrás
2. JI bevételek
3. Nemzeti és EU támogatások
4. banki finanszírozás

Miért vállalkozott Pálhalm a Biogázüzem létrehozására az osztrák JI programon belül? Eddigi eredmények.

- Az állam és állami cégek szakmai és morális felelőssége, szakmai kockázat viselése
- A tulajdonos más cégeinél felhasználható a tudás
- További EU-s források elérése
- A nemzetközi legitimáció megszerzése – szakmai hitelesség
- Projekt finanszírozás lehetősége

Eddigi eredmények a projektfejlesztéssel összefüggésben:

- Komplex eljárás, új metodika elsajátítása
- EU-s versenyképesség megteremtéséhez, 7 éves innovációs terv kidolgozása
- Kistérségi kapcsolatok, regionális szövetségesek
- Nem gazdasági előny az elsődleges cél a projekttel, hanem befektetés a természeti tőkébe
- Gazdasági folyamatok ökológiai hatásai átértékelődtek a személetben és cégvezetési filozófiában
- Jogsabályi környezet, hatóságok; mindenkinek össze fogva kell segítenie a projektet, hisz hagyomány nélküli és gyakran a jogszabályi környezet ellentmondásos.
- Nyilvánosság, nyilvánossági munka kezdete a mai tanácskozás és rendszerességgel folytatódik
- Együttműködési lehetőségek, EU-s elvárások; erősíteni kell a kisebb és nagyobb térségben az együttműködést, mert az mindenki számára az erők koncentrációját jelenti és jobb esélyeket az EU forrásainak elérésére.
- Nyilatkozatot bocsát ki a Pálhalmi Agrospeciál Kft, a CO₂ semleges övezet létrehozására és kéri a jelenlévőket, hogy csatlakozzanak ahhoz.
- Önkéntes felajánlás: mivel egyébként is évente sor kerül a monitoring eljárásra, amelynek a feladata a megtakarított CO₂ kibocsátás mérése, felajánlja, hogy a PA Kft ezeket a monitoring jelentéseket nyilvánossá teszi.

Werner Hofbauer és
Csanády Lili

A szakértők és a moderátor

Werner Hofbauer

Ismertette a biogázüzem technológiai folyamatát, az anyagáramlást a biogázüzemben, beleértve a konkrét adalékanyagokat, a belőlük keletkező zöld áram és hőenergia mennyiségét, illetve az egyes létesítményelemeket és funkciójukat.

Manfred Hammer és
Csanády Lili

Manfred Hammer

A JI eljárás mentén és igazolandó a megtakarított CO₂ mennyiséget, bemutatta a szénalapú anyagok természetes körforgását. Ezt a természetes körforgást biztosítja, a tervezett mezőgazdasági alapú biogázüzem.

Bemutatta, mi történik akkor, ha a hagyományos trágyakezelést alkalmazzák, és mi történik akkor, ha szubsztrátumként a trágya, szilázs, napraforgóolaj termelés melléktermékek a biogázüzembe kerülnek.

A Pálhalmi Biogázüzem éves kibocsátás megtakarítása: kb. 39.000t/év CO₂

Wolfgang Lehner

Wolfgang Lehner

Éppen akcióban, dokumentálja a tanácskozás vizuális benyomásait a PDD dokumentáció számára.

Hozzászólások

Botár Alexa

Botár Alexa

A Magyar Természetvédők Szövetségének képviselőjeként üdvözölte a tanácskozást és érdeklődött a létesítmény környezeti hatásairól, illetve arról, ha szükséges mikor lesz kész a környezeti hatásvizsgálat.

Kovács Tamás

válaszában elmondta, hogy miután a projekt a JI eljárás tárgyát képezi, bizonyítani lehet, hogy a létesítmény emissziómentes, kielégíti az EU-ban elvárt legkényesebb követelményeket. Éppen azért, mert Magyarországon a biogázüzem nem rendelkezik hagyományokkal, a jogszabályi környezet gyakran ellentmondásos volta miatt, még nem volt eldönthető, hogy szükséges-e a környezeti hatásvizsgálat, de mint az előadásában elmondta, a mai rendezvény a nyitánya a folyamatos nyilvánosság munkának, tehát legközelebb már több információval szolgálhatnak, többek között a validátori jelentés is rendelkezésre fog állni.

Bakos Imre

Bakos Imre elnök

Mint egy szomszédos mezőgazdasági szövetkezet elnöke érdeklődött arról, hol lesz a helyszíne a biogázüzemnek, a sertéstelepen esetleg, mikorra gondolják felépíteni és mikor kezdi meg a működését.

Kovács Tamás külön megköszönte, hogy mint a térség egyik hasonlóan nagy mezőgazdasági üzeme ilyen magas szinten képviselteti magát. Megnyugtathatja az elnök urat, hogy a sertésteleptől teljesen elkülönítve, persze annak a közelében fog megépülni a biogázüzem, amely sem az állatok jóllétét, sem az emberek egészségét, vagy nyugalma nem fogja veszélyeztetni.

A tervek szerint ősszel, a tél elején megkezdődhet az építkezés és 2005. őszén beindulhat a próbaüzem.

Dr. Szabó Antal

Dr. Szabó Antal

Feltette a kérdést, hogy mikor kapják meg a részletes adatokat az állategészségügyi, járványügyi hatósági vizsgálatok, állásfoglalás számára, továbbá felhívta a szakértők és a projekttulajdonos figyelmét a vonatkozó hatályos jogszabályok betartásának szükségességére, illetve, hogy meg kell szerezni a szakhatóságok engedélyét.

Dr. Sántha György

Az IM projektkoordinátora válaszában elmondta, hogy természetesen szükséges a területileg illetékes szakhatóságok hozzájárulásainak beszerzése, amelyeket a hazai végrehajtási rendeletek is előírnak, ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra is, hogy a magyar jogrendszernek 2004. május 1. óta olyan nemzetközi szerződések és uniós szabályok is a részei, amelyek egyfelől közvetlenül alkalmazandó normák, másrészt, elvileg a velük ellentétes tartalmú – a jogforrási hierarchiában alacsonyabb szinten álló ágazati törvényekhez kapcsolódó - végrehajtási rendeletek előírásait nem lehetne alkalmazni

Kifejtette, hogy a projektet kidolgozó osztrák szakértők a magyar standardoknál szigorúbb európai uniós irányelvekre tekintettel, sőt, a még ezeknél is szigorúbb osztrák előírások figyelembe vételével állítják össze a projekt megvalósításának műszaki és jogi követelményrendszerét. Ennél fogva furcsának tartaná, ha a magyar hatóságok tartalmi vagy jogi kifogást emelnének az engedélyezésre benyújtott dokumentumokkal kapcsolatban

Másfelől a párhalmi projekt megvalósítása egy az uniós standardoknál is szigorúbb nemzetközi eljárásban történik, melynek alapját a magyar országgyűlés által is már ratifikált nemzetközi szerződés (Kiotó) képezi, s mely bár még nem lépett hatályba, tartalmi elemei máris beépültek számos kötelezően alkalmazandó EK irányelvbe.

Kiemelte továbbá, hogy a párhalmi projekt esetében az eljárás jogi alapját az osztrák és a magyar kormány között létrejött nemzetközi szerződés jelenti, mely előírja felek együttműködését. Az Együttes Végrehajtási projekteket felügyelő tárcaközi bizottságban pedig a GKM-en és a KvVM-en kívül az FVM is tag, aki bármely szakkérdést illetően kifogást emelhet a támogató nyilatkozat kibocsátása előtt.

Dr. Sántha György

Dr. Szabó Antal

Kikérte magának a kioktatást és a rosszindulatú prejudikációt a hatóságok későbbi döntéseivel kapcsolatban. Ő csak a a legjobb szándékkal hívta fel a figyelmet arra, hogy a tervezők – a későbbi esetleges problémákat megelőzendő - állat- és növény-egészségügyi előírásokra is gondoljanak. Másrészt nehezményezi, hogy pont az Igazságügyi Minisztérium mellőzné a magyar jogrend részét képező végrehajtási rendeleteket és az elsőfokú hatóságok eljárását, ami viszont az államigazgatási eljárásokról szóló törvénnyel teljesen ellentétes módon a hatáskörelvonás tilalmába ütközne. A személyeskedést és a kioktató hangnemet pedig kikéri magának.

Dr. Sántha György

Elnézést kért, ha hozzászólása sérelmes, vagy kioktató lett volna, nem volt ez a szándéka.

Természetesen mindenki egyetért abban, hogy az eljárásban nem kerülhetők meg a területi szakhatóságok, másfelől azonban szeretne volna felhívni a figyelmet arra, hogy ez egy olyan „úttörő” projekt, amelyhez hasonló előzmény a hatóságoknál még nem fordult elő. A magyar szabályozást megvizsgálva pedig nem mindig egyértelmű, hogy milyen jogszabályokat kell alkalmazni, mert pl. egy biogázüzem-beruházás esetében a magyar szabályozásban egyelőre sok a fehér folt. Természetesen a tervezők figyelemmel voltak a talajvédelmi és állategészségügyi előírásokra, ezért is szándékoznak a magasabb jogi, műszaki és követelményeket meghatározó uniós/osztrák standardok szerint eljárni.

Csanády Lili szakértő

Tájékoztatta a jelenlévőket és a megyei szakhatóságokat, hogy a mai szakmai bemutatón csak a projekt nagyvonalú bemutatására kerülhetett sor, két okból;

Egyrészt a projekt egy nemzetközi tendereljárásban vesz részt, és a tendereljárás még nincs lezárva. Másrészt a tanácskozás nem tisztán szakmai, hisz a meghívottak között „laikusok” is vannak, tehát számukra is érthetően kellett a projektet és a JI eljárást bemutatni.

A jelenlévő szakemberek megnyugtatásául elmondta, hogy számtalan, alapos értékelésen megy keresztül a teljes projektdokumentáció, a kiíró Kommunál Kredit Consulting vizsgálja, független nemzetközi validátor vizsgálja és értékeli, valamint a magyar illetékes Tárcaközi Bizottságnak is el kell fogadnia.

Egyébként a jelenlévő osztrák szakértők szívesen válaszolnak a szakemberek kérdéseire.

Borsyné Dunai Adrienn

Borsyné Dunai Adrienn KVVM

Üdvözölte a tanácskozást és a felmerült szakmai kérdésekkel kapcsolatban elmondta, hogy a JI program eljárásrendje szerint, a teljes PDD dokumentáció a magyar Kiotói Mechanizmusok Tárcaközi Bizottság elé kerül, amelyben minden minisztérium, így a szakmai Minisztérium, az FVM is képviselve van. Elismerését fejezte ki a nagyon alaposan előkészített szakmai bemutatóval kapcsolatban.

dr. Berey Attila

Dr. Berey Attila

Ő is, mint az állategészségügyért és élelmiszerbiztonságért felelős szervezet vezetője szeretné megerősíteni, hogy jó szándékkal és segítőkészséggel szólalnak meg és a projekttulajdonos figyelmét akarják felhívni azokra a hatósági előírásokra, amelyek alkalmasint a biogázüzem létrehozása mentén szóba jönnek.

Támogatnak minden olyan kezdeményezést, amely elősegíti az állatok jóllétének és az élelmiszer biztonság megteremtését. Tehát továbbra is felajánlja szakmai közreműködésüket már az előkészítés időszakában, hogy minél gördülékenyebben lehessen a biogázüzemet megvalósítani.

Manfred Stockmayer és Csanády Lili

Manfred Stockmayer

A KWI képviseletében, és mint a projektvezetést ellátó ügyvezető hangsúlyozottan kiemelte, hogy az egész projektfejlesztési folyamatban szigorúan szem előtt tartották mind a technológiára vonatkozó nemzetközi standardokat, mind az EU jogi regulációit és természetesen a magyar hatályos jogszabályokat.

A jelenlegi tanácskozás a legszélesebb érdekelti kör számára tette közzé „közérthetően” az addigi projektfejlesztési folyamatot, de magától értetődően a kivitelezésig még több konzultációra kerül sor, kizárólag a szakmák számára.

A KWI szakértői készséggel állnak rendelkezésre minden szükséges szakmai kérdés megválaszolására.

Dr. Vida Gábor

Dr. Vida Gábor

A Közép Dunántúli Régió régió igazgató üdvözölte a tanácskozást és kifejtette, azért fontosak az ilyen tanácskozások, ahol a legkülönbözőbb –a projekttel kapcsolatba kerülő –szakmák képviselői jelen vannak, mert direkt módon tudják megvitatni az esetleges nézetkülönbségeiket, vagy lehetőség van így, a problémák többoldalú megvilágítására.

Különösen fontos ez ma, amikor Magyarország már az EU tagja, amelyhez a nemzeti szintű jogharmonizáció megtörtént, de a jogszabályok alkalmazása, a nemzeti rendelkezések „összefésülése” a nemzetközi jogi előírásokkal még néha nehézségeket okoz. Nyilván ez az eljárás még nehezebb, ha nincs megfelelő hazai gyakorlati példa. Ezért is az úttörőknek mindig nehezebb a dolguk és érdeklik meg a konstruktív hozzáállást és segítséget a hatóságok részéről.

Havasné Tátrai Éva

Havasné Tátrai Éva

A Fejér megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálat képviselőjében feltette a kérdést, hogy szeretnék egészen részletesen megismerni annak a biogázból kikerülő végtermék trágyának az összetételét és tulajdonságait, amelyet a bemutató szerint is ki akarnak juttatni a földekre.

Feltette a kérdést, mi történik a keletkező szennyvíziszappal.

Kovács Tamás úr megnyugtatta, hogy a bemutatott szubsztrátumokon kívül nem kerül más a biogázüzembe, tehát esélye sincs a szennyvíziszap keletkezésének.

Werner Hofbauer úr elmondta, hogy a részletes dokumentumok rendelkezésre állnak, tehát semmi akadálya nincs annak, hogy a hatóságok szakemberei kellő mélységű tájékoztatást kapjanak.

Korompai Tamás, Schrick István és dr. Györe Andrea jegyző

Korompai Tamás

a Dunaújváros –Agrárkamara képviselőjében nagy örömmel üdvözölte a tanácskozást és hangsúlyozta a biogázüzem létrehozásának fontosságát.

Elmondta, hogy a magyar mezőgazdaságnak nagy szüksége van az ilyen és hasonló kezdeményezésekre, ahhoz, hogy ténylegesen versenyképes lehessen.

Ő az Agrárkamara nevében felajánlja, hogy mindenben segítik a projekt létrejöttét, és nagyon szívesen továbbadják a párhalmi tapasztalatokat.

Szende Péter

Szende Péter

IM főtanácsos utalva az IM projektkoordinátora dr. Sántha György úr és dr. Szabó Antal polémiájára, kiemelte annak a pozitív vonásait. Végző soron mindenki kinyilvánította, hogy jónak és fontosnak tartja a projektet, tehát ebből az alaphelyzetből kiindulva a konstruktív viták, véleménycserék biztosan minden érdekelt fél számára újabb gondolatokat, információkat jelentenek.

Ő úgy ítéli meg, hogy ez a tanácskozás megalapozta az ismereteket a projektről és nyilván a jövőben további eszmecserékre kell sort keríteni.

Gergely Edit

Gergely Edit

A Hungrana környezetvédelmi vezető felajánlotta, ha megoldható, szívesen átadná a Pálhalmi Biogázüzemnek az általuk előállított, alapvetően kukorica alapú ipari alkohol előállításuk melléktermékét. Nekik mindenképpen környezetvédelmi gondokat okoz a tárolás, és láthatóan beleillene ez a melléktermék a biogázüzem koncepciójába.

Werner Hofbauer elmondta, hogy technológiailag nincs akadálya a szubsztrátumnak a bevitelére.

Kovács Tamás megköszönte a felajánlást és ígéretet arra, hogy visszatér egy másik alkalommal a témára, illetve felveszi a kapcsolatot a céggel.

A szakmai tanácskozás résztvevői aláírják a Nyilatkozatot a CO2 semleges övezet létrehozására

A Nyilatkozat szövege, az aláírásokkal a mellékletben dokumentálva

Kötetlen beszélgetés a tanácskozást követően

Az adonyi Március 21. Szövetkezet –a legfontosabb stratégiai partner -elnöke; Heteyi János beszélget dr. Berey Attilával és a Pálhalmi Agrospeciál Kft egykori vezetőjével Csontos János úrral.

A Pálhalmi Agrospeciál Kft számlavezető bankjának képviselői Csirmazné Godó Mária manager és Listár Tibor igazgató, beszélgetnek Schrick János polgármesterrel.

Az osztrák szakértők ízlelik a finom magyar réteseket...